

מסורת הש"ס

^[א] לעיל ג: ג'ש [למקמן סוף];
^[א] [למקן ד: ד];
^[א] [נבחרו ערך עדן ג פי' למן עת חמון לפי מנאל בני עדן ביי"ד אלל לפי ג'י הספרים שלטו הוא לשון עד שבודקו צו ועי' רש"ן, ד] [ואין

זה נבדרים ולא בשאר דומי' בש"ס רק בתפ' כלה איחא עשרה הם כממזרים בני אימה בני שיורה וכו' וי"א אף בני ישינה והרמב"ם בהג' דעות פ"ה הל' ד כתב ולא תהי ישינה ע"ש ומתקיימה שלא מזכר דין זה בש"ע א"ח סימן ר"מ ובהל"ע סר כ"ה וגם האחרונים העלימו עין בסמוכים האלו מזהירה וזו והנה הבי' על טור י"ד סימן קפ"ד והבית והש"ך העניקו בש"ע א"ח סימן ר"מ ובהל"ע דבריו חוס' וז' כמבטג ובלשונם דלמחר נבדרים וחקפו בשמותם עליונים במחנה מנדרים השאלה ומה דלי' נבדרים כ: אילו ענין על הישינה כלל ע"ש, פ"א כ"י, ג] וי' רש"י אפילו וע"ש,

—

הגהות הב"ח

^[א] רש"י ד"ה כי הא ממנ"י אישנות קאי מי צעיה כג"ל וי"ב ס"א:

—

הגהות מהר"ב

הנשבורג

^[א] ג'כ א"כ לכו נוקפו ופורש. ניב עיין סמרי טהרה סימן ק"ל סוף ס"ו דף ט' ע"ב בד"ה ופי"פ הדברים האלה וכו' וגם מנאל מה שז"י"ד מה יעשה"ן דרוקו:
^[ב] תוס' ד"ה בין יצעת וכו' כדלמרינן נבדרים דף כ ע"ב. ניב יע"ש נבדרים דף כ ע"ב דקט"ב משג בני מדות וכן קמ"י להי כמסתכל בהם ומסופק ה"א וי"א אף בני ישינה ופי"פ ואולי כגמלא דנדרים צלפי המסופות היה כמוד נמי ק"ו ופי' אומרים אף בני ישינה:

—

מוסף פ"י

לבו נוקפו ופורש. מן האשה (יע"ד ג).
וסת שאמרו. לחינה בתסאם, לקבורה ממנון.
ולא לבדוקה. כנפנים דל"כ שיהיה יומר מכשיעור ואין כאן אלא חטאתם ספק ואשם תלוי (דקמן יד).

—

תוס' הרא"ש

כדי לחייב בעלה חטאת. ע"כ סמוך לזוטה איירי ושלאל בסמוך לזוטה לא מצינא חטאת דאנוס הוא בדמינא בע"כ דישבעת. וא"כ חייב מאי קא מהדר ליה א"כ לבו נוקפו ופורשו והלא חייב הוא לפורשו סמוך לזוטה כדאיתא התם. ודוחק לומר שמתוך כך יפרשו שלא בשעת וסתה. וז"ל דלאו דוקא קאמר לחייב בעלה חטאת. אלא כלומר להיות (באנוס) [באיסור] חטאת היכא דלא איניס: ע"ד שבודקות בו לפני תשמיש זה כו'. אין זה צנועות דתנן לקמן פירן כל הדי והצנועות מתקנות להן עד שלישית לתקן את חבת אלא צנועות אחרות וגדול מהך דלקמן דאילו צנועות דהובא עד שבודקות בו לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר וצנועות דלקמן היינו ענהורות דוקא
^[א] כמעת דלאחר תשמיש דער שבודקות בו לאחר תשמיש לפי שמילוכלך בשכבת וזע אבל עד שלשית תשמיש זה בודקות בו לפני תשמיש אחר ולא איכפת להו. ות"י לי אמאי אמר ר' ינאי וז' היא עידן שני צנועות אמתי' דבשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה הוה מצי למימר נמי אבדיקות שחרית וערבית. צנועות עד

כשיעור וסם. מיד לאחר צעילה בחטאת דלמרינן לקמן בפ"ב (דף יד).

נמאל על סדין שלה אותיום כלומר מיד לאחר צעילה חייצין בקרבנן דודאי דם הוה בשעת ציאה:
לנדיקה. לחורין ולסדקין הילכך כשיעור וסת לא משכחת לה:
לשמש. אכר:
ועד. סדין שמקנחת צו:
לקינות.

מנחות. אס בקינות מנאל דם ככשיעור הזה חייצין חטאת אלל אס נבדיקתה מנאל כבר ארך השיעור שהרי לא נצד המשקוף עומד אלל צידה אוחזתו ויש כאן שיעור עודף כדי הצלה מידה למשקוף ואשם תלוי איכא ולא חטאת:
מהו שפקנה. אשה שאינה עסוקה בטהרות מי צעיא קינות לאחר תשמיש כשיעור וסת אס תמאל דם ויהא בעלה חייב חטאת:
מהו שסבדוק. נדיקה ממש:
כאשם תלוי. דלמרינן לקמן (ס:):
נמאל על שלה לאחר זמן יומר מכשיעור וסת חייצין כאשם תלוי דספק הוה דם בשעת ציאה ספק צא לאחר מכאן:
א"כ. שמתריכנה לצדוק אחר ציאה:
לצו נוקפו. קודם ציאה והא דמתן לקמן (ס:).
דרך צנות ישראל משמשות בשני עדים בעסוקות בטהרות:
וזהו עדן של צנועות. כלומר מדת חסידות שנו כאן ולאוי חיובא הוא דלמרינן בפרק שני (סס) הצנועות מתקנות להן שלשי לתקן את הבית.
זהו עדן אלפני תשמיש קאי: אין בודקם צו לפני תשמיש אחר. לפי שמטופין וכהה מראית ליצונו בבדיקה ראשונה ושזב אין נראית צו טיפה כחדל:
יש לה וסם לא צעיא נדיקה. בתמיה. והא קמתי מתניתין גיש לה וסת דצעיא בדיקה כיון דעסוקה בטהרות. ולקמן פריך לשני ליה הא נשאזינה עסוקה בטהרות ומשני קסבר שמואל כי אינה עסוקה אפילו אין לה וסת לא צעיא בדיקה לצעלה הואיל ואינה עסוקה בטהרות:
ערה. דחויא לעסוקי בטהרות צעיא בדיקה לצעלה אי נמי דליכא טירחא לצעורה אלל ישנה איכא צערא ולא אטרחווה רבנן אי נמי ישנה דלא חויא לטהרות אפילו רגילה לעסוק בטהרות לא צעיא בדיקה:
לטהרות צעיא בדיקה. כלומר העסוקה בטהרות צעיא בדיקה אפילו לצעלה:
לנעלה לא צעיא נדיקה. היכא דאינה עסוקה:
אין לה וסת אפילו לנעלה. גרידא דאינה עסוקה בטהרות צעיא בדיקה:
כל לנעלה. צלא בטהרות:
לא צעיא בדיקה. אפילו אין לה וסת הילכך הא דלמחר שמואל אסורה לשמש עד שתצדוק בעסוקה [בטהרות] קאי והיינו דלמחר לעיל וי"א:]]

ואוקימנא בעסוקה בטהרות: כיון שסבעה. לתשמיש:
אין לך בדיקה גדולה מזו. דאי לא קיס לה דטהורה היא הוה צקה ובדיקה דקלמחר ולכי מגמגס:
כי הא מתניסא.^[א] צעיא בדיקה או תביעה:
סודני בערה לפי שאינו מאריך בפיוס של תשמיש אלא צא עליה מיד ולא רמיא אנפשה לאזכורי שהרגישה:
בדחן אַמעבד בי הא מתניתא. פ"י רס"י כי הא מתניתא דצעיא בדיקה או תביעה וקשה דבערה דוקא מנריך בדיקה ואס כן מאי קא מהדר ליה דמגניא באפייה דמגניא בדיקה וקשה דממשע דלצני צבל היה שואל הא פשיטא דלמחר לעיל (דף יב):
כל לנעלה לא צעיא בדיקה וגם אין להחמיר לצדוק דל"כ לבו נוקפו ופורש כדלמחר לעיל ואי בעסוקה בטהרות קצעי פשיטא שצריכה בדיקה כדתנן ובשעה שהיא עוצרת לשמש ביתה כו' ותו אף לנעלה צעיימו כצרייתא וזו כיון דמתניתא נמי מצרכה בדיקה לטהרות ונראה לפרש מהו למעבד כי הא מתניתא דלא מלמד צדקה לעיל דאפילו צאין לה וסת לא צעיא בדיקה לצעלה וי' בישנה מ"מ דילמא תביעה צעיא אי נמי לעיל איירי כשהוא צעיר דאס איחא דהיתה טמאה הוה אמרה ליה קודם לכן אלל צבא מן הדרך איכא למיחש ומתני' דפ"ב (לקמן טו).
דצאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה איכא דנמי צדוקה דאס

שמאי פרק ראשון נדה

יב.

בעי ר' זירא אשה מהו שתבדוק. פ"י לפני תשמיש:
לָבו נוקפו ופורש. פרי"ח כיון דרואה אשמו בודקת מחשב שאס לא הרגישה לא היתה צדקת לפי שיודעת שחכמים לא תקנו לצדוק:
כדי לחייב בעלָה חטאת. הכא נמי הוה מזי למיבצי מהו שמצדוק קודם תשמיש ומניח העד עד הבקר כדי לחייב בעלה חטאת אלל דכבר השיב לו שאס מצדוק לפני תשמיש לבו נוקפו ופורש:
צַנּוּעָא מיקרי רשע אַא מיקרי. בתמיה וא"מ גריס כמוצות (דף ג:).
דלמחר משום צנועות ומשום פרוצות כיוון דקרי להו צנועות והנהו דלא צעדי הכי אמאי קרי להו פרוצות וי"ל דהתם קרי להו צנועות כדלמרינן התם וזמנין דלא אָניס וסבירה דאָניס ואע"ג שצדין היה לה לתלות שאין אָניס דרובהעולם אָינן אָנוסיס ופרוצות משום דזימנין דאָנוס פירוש פעמיס דיודעת שהוא אָנוס ואמרה דלא אָנוס ול"ג התם וסבירה:
אַשָּׁה שאין דַּה וסת אסורה אַשמש עד שתבדוק. ובצטוקה בטהרות איירי וא"מ מאי קמ"ל מתניתין היא (לעיל יא). ובשעה שהיא עוצרת לשמש את ביתה וליכא למימר דלחא לאשמועינן דלע"ג דאין לה וסת דומחר לקיימה על ידי בדיקה כר"ח צן אנטויגנוס וכן פירש רש"י לקמן דהלשון משמע דלא צא להשמיענו היתרא אלל להשמיענו שצריכה בדיקה וי"ל דקמ"ל צאין לה וסת דאפילו ישנה צריכה בדיקה:
בִּין ישינות. פ"י דליכא איסור נדות אלל אסור לצא על הישנה כדלמחר נבדרים כ"ז (ב:).

א"כ הכא לא לגמרי צינה איירי אלל אינה ערה כל כך שדעת להשיב אס היא טהורה אס לאז:
שמואל אַ במאי מוקי דַּה. וא"מ ולוקמה בצאינה עסוקה בטהרות ויש לומר דדיק מלישנא יתירא דקמתי נשיהם להם בחזקת טהרה ואמאי אינצטריך תו למיתי וצאין ושוהים עמהם אלל לגלויי דאציירי דעסוקה בטהרות וצפ"ב (לקמן דף טו).
דקמתי כל הנשים בחזקת טהרה וקמתי צמר הכי והצאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה וקמתי מרתי אע"ג דאינה עסוקה בטהרות איירי התם אשמועינן דאין לחלק צין צאין מן הדרך לצני העיר וא"מ צלא שמואל תקצי מתניתין דמנכרת בדיקה בעסוקה בטהרות אצרייתא דהכא וי"ל דפריך לשמואל אפילו צישנה צאין לה וסת אלל מתני' לא מיירי צישנה וכן פ"י רשצ"ס. ס' נא"כ"ג ממתני' ה"מ לדחוקי ולאוקומי צאין לה וסת ודיה שעמה לא קאי אלל אצריכה להיות צודקת ותו לא אע"ג דפשטא דמתניתין ציש לה וסת כדפריך לעיל והא

מתניתין ציש לה וסת עסקינן:]]
בִּין שתבעה. פירוש כיון שצא מן הדרך מפייסה ומזבעה לתשמיש ואי חויא כבר רמיא אנפשה שהרגישה בשעת ראייה וחוכרת אלל אס לא צא מן הדרך אסור כדלמחר לעיל (דף יב):
כל לנעלה לא צעיא בדיקה וגם אין להחמיר לצדוק דל"כ לבו נוקפו ופורש כדלמחר לעיל ואי בעיטא שצריכה בדיקה כדתנן ובשעה שהיא עוצרת לשמש ביתה כו' ותו אף לנעלה צעיימו כצרייתא וזה כיון דמתניתא נמי מצרכה בדיקה לטהרות ונראה לפרש מהו למעבד כי הא מתניתא דלא מלמד צדקה לעיל דאפילו צאין לה וסת לא צעיא בדיקה לצעלה וי' בישנה מ"מ דילמא תביעה צעיא אי נמי לעיל איירי כשהוא צעיר דאס איחא דהיתה טמאה הוה אמרה ליה קודם לכן אלל צבא מן הדרך איכא למיחש ומתני' דפ"ב (לקמן טו).
דצאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה איכא דנמי צדוקה דאס

—

אמר

עין משפט ונר מצוה

ק"א ב מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ט' ועי' בהשגות סמג לאזין ק"א טוש"ע י"ד סימן קפד ספקי א ובהג"ה וסימן קפו ספקי א:
ק"א ג מיי' שס סמג שס טוש"ע י"ד סימן קפד ספקי א ובהג"ה וסימן קפו ספקי א לדעת הרמב"ם:

ק"ד ד מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה טז וע"ש ופי"ח שס הל' ג סמג שס טור ש"ע שס ספקי ג:

ק"ה ה מיי' שס הלכה טז ועי' בהשגות ונפ"ד מהלכות מנמנאי משכב ומושג הלכה ז ובהשגות שס ונכ"מ סמג שס טוש"ע י"ד פ"י קפו ספקי ג:
ק"ו ו מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הל' ט סמג שס טוש"ע י"ד סימן קפד ספקי א ונכ"ב אלפס צנועות פ"ב דף רל:
ק"א ז מיי' שס:

—

תוס' הרא"ש (תוסף)

שבדוקת בו שחרית אין בודקת בו ערבית. ואיכא למימר דאפילו צנועות לא איכפת להו בהם אבל בעד שלפני תשמיש איכא למיחש שמחמת חימוד רוב התאוה הווצרה כבר ומילכלך צפת:
גופא אמר רבי זורא. ל"ג גופא דהא מפסיק במתני' ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה:
ת"י בשיש לה וסת קשיא ערה:
ת"י מאי קא קשיא ליה דלמא תך ברייתא איירי באינה עסוקה בטהרות. ות"י ר"מ מדקמתי חמורו ופועלין הבאין מבית האכל ומבית המשתה ואולי רגילין לעסוק בטהרות. חמרים שנילין להוליד הבואה מעיר לעיר. ופועלין העושין בטהרות אצל בעלי בתים. הבאים מבית האכל להביותו. חמרי המשתה של חתן שפוסבין שם אוכלי טהרות. ומי קשה אדפריך לשמואל מהך ברייתא תיקשי ממנ"י אהך ברייתא דקמתי ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה אלמא דערה בעיא בדיקה. וי"ל דלמתני' ניהא דלא תני לא ערה ולא ישינה שמעינן מניה דלא שייך לחלק לגבי טהרות מן ערה לשינה הלכך איכא לאוקומי מתני' בעסוקה בטהרות ובריייתא בשאינה עסוקה אבל שמואל שהוכיר לענין טהרות ערה וישינה משמע דאיירי [והבריייתא] לענין טהרות כלומר בין ערה הראויה לעסוק בטהרות בין ישינה שאינה ראויה לעסוק בטהרות. ודלא כאותם המפרשים דיישנה לא אטרחוה רבנן:
ביון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו. שכן דרכו לבא מן הדרך לחתוך ולרצות ולפויס ורמיא אנפשה ואי חויא ארשנה והויא כמו בדיקה. אבל בשאין לה וסת אפילו ישינה בעיא בדיקה וישינה בין שייך תביעה הלכך אוקמה בשאין לה וסת. ותומיה כיון דתביעה הויא כבדיקה א"כ בסיפא דהנחית בחזקת טמאה תביעה נמי הויא כמו אמרה בין וישא לסיפא. וצ"ל בסיפא אישנות קאי:
מחו למיעבד כי הא מתניתא. ת"י מאי קא בעי הא ליכא מאן דפליג אהך ברייתא. וי"ל דמביעיא ליה לענין בעלה ובאינה עסוקה בטהרות דהא רב פפא ורב כהנא בבבל היו עומדין שאינן עסוקין בטהרות ומיבציאי ליה אם יש להחמיר ולהצריכה תביעה דנתי דאינה יכולה לבדוק כדאמרין לעיל דאי"כ לבו נוקפו ופורש. מיהו אם יוכל להחמיר להצריך תביעה וא"ל לא דאי מצרכינן לה תביעה א"כ

^[א] נראה דצ"ל הינו שנהורות דוקא בעד שלאחר תשמיש שלא לצדוק בו ג"כ קודם תשמיש לפי שעד שלאחר תשמיש הוא מילוכלך בשכבת וזע וכו'.